

ним). Спостерігається різке збільшення йонів біля населених пунктів (до 69 мг./л.). Середнє значення 40.5 мг./л..

6. Визначення йонів феруму, вміст яких не перевищує гігієнічної норми. Середнє значення 0.308 мг./л..

7. Визначення вмісту кисню за методом Вінклера. Спостерігається зниження вмісту кисню в літні місяці і підвищення в осінні та весняні. Середнє значення 11.6 мг./л..

8. Визначення йонів хлору аргентометричним методом. Хлорид-іон міститься в природній воді . Середній показник складає 840.19 мг./л.

9. При визначенні фізичних властивостей води: температури, прозорості, кольоровості, смаку і запаху прийшли до висновку, що р. Ворскла не забруднена і цілком придатна для життя різних водних тварин.

10. Всі дані по фізичному і хімічному складу проб води з р. Ворскла показують , що різних змін складу води в різні пори року не спостерігалось. Вода придатна для проживання водних мешканців, хоч і є дуже твердою. Коливання рН, а також всіх досліджених компонентів знаходяться в межах норми. Воду можна використовувати для потреб сільського господарства, побутово-технічних потреб.

Отже, наукова робота розвиває творче мислення учнів, здатність до співробітництва, взаємо- та самооцінки, формує досвід творчої діяльності, ділового спілкування; розвиває пам'ять спостережливості, увагу; формує цілеспрямованість, наполегливість, культуру спілкування; гнучке нестандартне мислення, притаманне творчій особистості. Вона покликана найповніше реалізувати можливість кожного учня у виборі власної освітньої траєкторії.

Література

1. Бешта В. Визначення хімічного складу природної води річки Ворскла. – Полтава; Наукова робота, 2006.
2. Драган О. Модель реалізації творчого потенціалу вихованців навчального закладу. – Біологія. Шкільний світ, № 2, 2006. – с.21
3. Третяк Т. Психологічні критерії розвитку творчості школярів. – Біологія. Шкільний світ, № 6, 2006. – с. 16
4. Як писати наукову роботу. Рекомендації. Шкільний світ, № 40, 2005. – с. 25.

СИСТЕМО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО СПІЛКУВАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Федоренко Ю.В. (Полтава)

Полікультурність означає наповненість освіти ідеєю універсальності прав людини, а також ідеєю етнокультурного розмаїття України, Європи, світу, правової рівності національних культур; передбачає виховання особистості на засадах міжетнічної толерантності, поваги до представників інших культур, найперше – в учнівському середовищі; означає практичну реалізацію прав представників української нації, інших етнічних спільнот на розвиток і збереження своєї мови, культурної самобутності у контексті формування української нації [1].

Впровадження в практику вивчення іноземних мов інтерактивного спілкування, на нашу думку, сприятиме вільному розвитку особистості учнів, засвоєнню матеріалу, ознайомленню з діяльністю вітчизняних і зарубіжних учених, формуванню полікультурної освіти, вихованню елементів естетичної культури, створенню умов для самовизначення і самореалізації особистості, формуванню ціннісного ставлення до набутих знань.

Робоча гіпотеза, висунута в ході дослідження, вимагала від нас організації і проведення експерименту. Проектування навчальної діяльності старшокласників в умовах інтерактивного навчання на уроках іноземної мови

проходило експериментальну перевірку в СЗОШ I – III ступенів № 26, ЗНЗ № 4, 10, 11, 19, 27, 29, 38, гімназіях № 28, 31, 33, м. Полтави.

Експериментом було охоплено 275 старшокласників і задіяно в дослідно-пошуковій роботі 37 вчителів.

Перш ніж приступити до проведення експерименту необхідно було усунути деякі суперечності:

- між необхідністю підвищувати якість навчання, розвитком кожного школяра і гострим дефіцитом навчального часу, викликаним великою насиченістю матеріалом навчальної програми;

- стрімко зростаючою складністю, узагальненістю учбового матеріалу і традиційною його подачею на уроці;

- між традиційною класно-урочною системою і актуальними технологіями навчання, що знімають зростаючі переважені суб'єктивні освітнього процесу і забезпечують формування стійкого інтересу дітей до пізнання;

- між примусовим заучуванням величезного матеріалу і прагненням учнів до прояву самостійності і отримання можливості працювати в своєму темпі, на рівні особистих здібностей, одержуючи при цьому можливість вибору способів навчання, що забезпечують продуктивний кінцевий результат;

- між традиційними контрольними „зрізами” знань (однаковими для всіх) і можливістю рефлексивної їх оцінки без психологічних зривів і боязні бути оціненим неадекватно;

- між загальною класною (фронтальною) системою навчання, яка веде до „усереднювання” вихованців і можливістю індивідуального навчання, ґрунтованого на волі вибору учня його змісту, форм і методів;

- між учителем-наглядачем і вчителем-порадником, помічником, консультантом;

- між учнем, бездумно виконуючим все, що йому скажуть, і учнем який уміє брати відповідальність на себе, приймає самостійні рішення.

При розробці питань констатуючого і формуючого етапів експерименту нами використовувалися ідеї і вимоги, що пред'являються до педагогічного експерименту, обґрунтовані у відомих роботах С.І. Архангельського, Ю.К. Бабанського, С.Г. Гончаренка, М.О. Данілова, В.І. Загвазінського, Т.О. Ільїної, Т.І. Огороднікова, П.І. Третьякова, Т.І. Шамової й ін.

З метою одержання об'єктивних даних у дослідженні застосовувалися різні методи підрахунків, що використовуються в психолого-педагогічних дослідженнях.

Теоретичний аналіз і узагальнення матеріалів науково-педагогічних джерел проводилися з метою виявлення суті дидактичного проектування педагогічного процесу, підходів до його розробки, вивчення можливостей дидактичного проектування для підвищення продуктивності навчальної діяльності старшокласників в умовах організації інтерактивного спілкування.

Метод анкетування використовувався для отримання, вивчення і аналізу інформації про готовність педагогів і учнів до роботи в інноваційному режимі.

Педагогічне спостереження проводилося на всіх етапах дослідно-експериментальної роботи і дозволяло відстежувати характер протікання навчального процесу, його адекватність поставленим задачам, регулювати і коректувати процес навчання.

Для з'ясування відношення учасників педагогічного процесу до експериментальної діяльності, пов'язаної з організацією інтерактивного спілкування при вивченні іноземних мов у ході дослідження використовувався метод бесіди і анкетування.

При вирішенні цих протиріч апіорі можлива така перспектива:

- вибір учнем і вчителем форм, методів, програм організації навчального процесу з метою забезпечення успіху в своїй учбовій і керованій діяльності;

- функціонування школи, де учень відчуватиме себе комфортно і розумітиме, що вчитель працює тільки для нього і зацікавлений в його „переможному навчанні” (В.Ф. Шаталов).

На кожному етапі дослідження виявлялася готовність учнів 10 – 11-х класів до самоорганізації навчальної діяльності. Відповідно до мети кожного етапу вивчалися мотиви навчання старших школярів; визначалася сформованість загально-навчальних умінь; встановлювалися причини задоволеності старшокласників своїми навчальними успіхами. Так на першому етапі дослідження 275 учнів дослідних шкіл відповідали на питання анкети: „Що доставляє тобі найбільшу радість в навчанні?“, „Заради чого ти вчишся в школі?“, „Що приносить тобі навчання більшою мірою: радість або засмучення?“, „Які причини того, що ти вчишся не в повну силу?“.

Аналіз відповідей показав, що незалежно від успішності учнів, засмучень в їх освітній діяльності набагато більше, ніж радощів. Радіють успіху не залежно від класу навчання 28,0 – 40,0%, а засмучуються 20,0% – 60,0% учнів. Дві третини старшокласників, добре усвідомлюють, що могли б вчитися набагато краще, і лише одна третина займається в повну силу. Найбільшу радість і задоволення у них викликає досягнення позитивного результату в навчанні власними зусиллями („Коли я сам досягаю доброго результату в навчанні “ – 58,6%). Старшокласників інколи не влаштовує те що пропонує вчитель, оскільки у кожного свої інтереси і мета навчання. На їх думку, вони повинні мати значно більше альтернатив, можливостей вибору методів одержання знань, самостійно коректувати свій освітній маршрут.

Особливий інтерес для нас представляло вивчення об'єму самостійної пізнавальної діяльності старшокласників в навчанні. Це питання, пов'язане з навчальною діяльністю старшокласників, достатньо глибоко вивчалось в трьох школах: № 4, 10, 19 м. Полтави.

Дані анкетування, аналіз відвіданих і проведених уроків, бесіди з адміністрацією і вчителями показали, що останні, усвідомлюючи доцільність збільшення об'єму самостійної діяльності учнів, проте не ставлять собі за ціль організувати цю роботу на всіх етапах процесу навчання, що пов'язано з переважанням в школах пояснювально-ілюстративного навчання. Більшість вчителів не бачить свій предмет цілісно, не виділяє в ньому системоутворюючі одиниці, що обумовлює розкриття змісту в ході уроку тільки на рівні окремих питань і конкретних фактів.

Таким чином, навчанню школярів працювати і розвивати свої уміння самостійно надається недостатньо уваги. В результаті учні віддають перевагу роботі, виконуваній за зразком (до 65,0% від загальної сукупності).

Отримані дані підтверджують, що взаємодія між учителем і учнями, стимулює зростання самостійної пізнавальної діяльності, що пов'язано з особливостями процесу навчання як цілісної системи.

Література

1. Коменский Я.А. Избр. пед. сочинения. – М, 55. – С. 302-303.

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО - КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Федченко С.В., Федченко В.М. (Харків)

Враховуючи інтеграцію України в європейський освітній простір проблеми формування **інформаційно - комунікаційної компетентності (ІКК)** у студентів вищих педагогічних закладів, (зокрема - майбутніх вчителів природничих дисциплін), в наш час стають все більш актуальними серед першочергових задач сучасної вітчизняної педагогічної освіти.

Формування і динамічний розвиток сучасного інформаційного суспільства неможливі без суттєвого покращення якості освіти окремої особистості, і як наслідок - суттєвого покращення педагогічної освіти в цілому. В відповідності з вимогами інформаційного суспільства формування у майбутніх фахівців якісно нового рівня інформаційно - комунікаційної компетентності обумов-